รายงานสถานการณ์ศัตรูพืชไร่
วันที่ ๑๖ ตุลาคม ๒๕๖๒
กลุ่มพยากรณ์และเตือนการระบาดศัตรูพืช
กองส่งเสริมการอารักขาพืชและจัดการดินปุ๋ย
โทร. ๐ ๒๙๕๕ ๑๕๑๔ โทรสาร ๐ ๒๙๕๕ ๑๕๑๔
E-mail: Bio53@hotmail.com, doae_pmd@hotmail.com

สถานการณ์การระบาดศัตรูพืชที่สำคัญ

ศัตรูพืชไร่

๑. สถานการณ์การปลูกพืชไร่

๑.๑ พื้นที่ปลูกมันสำปะหลังทั้งหมด ๕๓ จังหวัด รวมพื้นที่ยืนต้น ๘,๙๑๐,๕๓๘.๕๐ ไร่

๑.๒ พื้นที่ปลูกอ้อยทั้งหมด ๕๑ จังหวัด รวมพื้นที่ยืนต้น ๖,๙๑๘,๒๘๔ ไร่

๑.๓ พื้นที่ปลูกข้าวโพดทั้งหมด ๗๐ จังหวัด รวมพื้นที่ยืนต้น ๖,๐๓๒,๐๒๑ ไร่

๑.๔ พื้นที่ปลูกสับปะรดทั้งหมด ๑๒ จังหวัด รวมพื้นที่ยืนต้น ๒๒๔,๖๕๖ ไร่

๒. สถานการณ์การระบาดของศัตรูพืชที่สำคัญ

๒.๑ ศัตรูมันสำปะหลัง

๒.๑.๑ เพลี้ยแป้งมันสำปะหลัง พบการระบาดในพื้นที่จังหวัดลำปาง ชลบุรี สระแก้ว จันทบุรี และจังหวัดนครราชสีมา จำนวน ๖๔๖ไร่ การระบาดคงที

๑) มันสำปะหลังอายุน้อยกว่า ๕ เดือน จำนวน ๓๘๘ ไร่
๒) มันสำปะหลังอายุ ๕ - ๘ เดือน จำนวน ๒๐๓ ไร่
๓) มันสำปะหลังอายุมากกว่า ๘ เดือน จำนวน ๕๕ ไร่

๒.๒.๒ ไรแดง พบการระบาดในพื้นที่จังหวัดลำปาง สระแก้ว ชลบุรี เลย และจังหวัดนครราชสีมา จำนวน ๑๐,๑๔๑ ไร่ การระบาดคงที่

๑) มันสำปะหลังอายุน้อยกว่า ๕ เดือน จำนวน ๙,๕๕๐ ไร่
๒) มันสำปะหลังอายุ ๕ - ๘ เดือน จำนวน ๕๐๗ ไร่
๓) มันสำปะหลังอายุมากกว่า ๘ เดือน จำนวน ๘๔ ไร่

๒.๒.๓ เพลี้ยหอย พบการระบาดในพื้นที่จังหวัดนครราชสีมา สระแก้ว และจังหวัดชลบุรี จำนวน ๓๙๘ ไร่ การระบาดคงที่

๑) มันสำปะหลังอายุน้อยกว่า ๕ เดือน จำนวน ๒๙๗ ไร่
๒) มันสำปะหลังอายุ ๕ - ๘ เดือน จำนวน ๖๔ ไร่
๓) มันสำปะหลังอายุมากกว่า ๘ เดือน จำนวน ๓๗ ไร่

๒.๒.๔ แมลงนูนหลวง พบการระบาดในพื้นที่จังหวัดราชบุรี จำนวน ๒๐ ไร่ การระบาดคงที่

๑) มันสำปะหลังอายุ ๕ - ๘ เดือน จำนวน ๑๐ ไร่
๒) มันสำปะหลังอายุมากกว่า ๘ เดือน จำนวน ๑๐ ไร่

๒.๒.๕ โรคโคนเน่าหัวเน่า พบการระบาดในพื้นที่จังหวัดจันทบุรี จำนวน ๙๓๔ ไร่ การระบาดลดลง ๔ ไร่ (สัปดาห์ที่ผ่านมา ๙๓๘ ไร่)

๑) มันสำปะหลังอายุ ๕ - ๘ เดือน จำนวน ๙๓๑ ไร่
๒) มันสำปะหลังอายุมากกว่า ๘ เดือน จำนวน ๓ ไร่

๒.๒.๖ โรคพุ่มแจ้ พบการระบาดในพื้นที่จังหวัดจันทบุรี ชลบุรี และจังหวัดสระแก้ว จำนวน ๔๘๖ ไร่ การระบาดคงที่

๑) มันสำปะหลังอายุน้อยกว่า ๕ เดือน จำนวน ๔๗๖ ไร่

๒) มันสำปะหลังอายุมากกว่า ๘ เดือน จำนวน ๑๐ ไร่

๒.๒.๗ โรคใบไหม้ พบการระบาดที่จังหวัดจันทบุรี ในมันสำปะหลังอายุ ๕ - ๓ เดือน จำนวน ๓ ไร่ การระบาดคงที่

๒.๒.๘ โรคใบด่างมันสำปะหลัง พบโรคใบด่างมันสำปะหลังที่เกิดจากเชื้อไวรัส *Cassava mosaic virus* จำนวน ๖๕,๖๗๕.๒๕ ไร่ การระบาดเพิ่มขึ้น ๖ ไร่ (สัปดาห์ที่ผ่านมา ๖๕,๖๖๙.๒๕ ไร่)

๒.๒ ศัตรูอ้อย

๒.๒.๑ หนอนกออ้อย พบการระบาดจังหวัดราชบุรีและกาญจนบุรี ๒๐ ไร่ การระบาดคงที่

๒.๒.๒ แมลงนูนหลวง พบการระบาดพื้นที่จังหวัดราชบุรี ในอ้อยอายุระหว่าง ๔ - ๙ เดือน จำนวน ๑๑๕ ไร่ การระบาดคงที่

๒.๒.๔ ด้วงหนวดยาว พบการระบาดพื้นที่จังหวัดราชบุรี ในอ้อยอายุน้อยกว่า ๔ จำนวน ๒๐ ไร่ การระบาดคงที่

๒.๒.๕ โรคใบขาว พบการระบาดในพื้นที่จังหวัดราชบุรี ในอ้อยอายุ ๔ - ๙ เดือน จำนวน ๒๒ ไร่ การระบาดคงที่

๒.๓ ศัตรูข้าวโพด

๒.๓.๑ หนอนกระทู้ข้าวโพดลายจุด (Fall armyworm) พบการระบาดในข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ จำนวน ๑,๒๗๒,๐๑๖.๔๑ ไร่ การระบาดลดลง ๓๐,๒๕๒.๐๐๒ ไร่ (สัปดาห์ที่ผ่านมา ๑,๓๐๒,๒๖๘.๔๑๒ ไร่)

๒.๔ ศัตรูสับปะรด

โรคเหี่ยว พบการระบาดในพื้นที่จังหวัดตราด และจังหวัดภูเก็ต จำนวน ๔๕๒ ไร่ การระบาดลดลง ๕๕ ไร่ (สัปดาห์ที่ผ่านมา ๕๐๗ ไร่)

๓. การดำเนินงานในพื้นที่ระบาด

๓.๑ ศัตรูมันสำปะหลัง

๓.๑.๑ รณรงค์ควบคุมศัตรูมันสำปะหลังโดยวิธีผสมผสานในพื้นที่ระบาดอย่างต่อเนื่อง

๓.๑.๒ ศูนย์ส่งเสริมเทคโนโลยีการเกษตรด้านอารักขาพืชที่ ๑ - ๙ ร่วมกับศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชนในพื้นที่เสี่ยง ดำเนินการผลิตขยายแตนเบียน *Anagyrus lopezi* แมลงช้างปีกใส และเชื้อราไตรโคเดอร์มา เพื่อควบคุมศัตรูมันสำปะหลังในพื้นที่โดยเตรียมการผลิตเพื่อปล่อย ๑,๗๕๔ จุด จุดละ ๒ ครั้ง ในปีงบประมาณ ๒๕๖๒

๓.๑.๓ แนะนำให้เกษตรกรที่มีพื้นที่ปลูกมันสำปะหลังอายุน้อยกว่า ๕ เดือน บริเวณที่แสดงอาการโคนเน่าหัวเน่าและโดยรอบห่างออกไปประมาณ ๑ เมตร ไปเผาทิ้งทำลาย และหว่านปูนขาว หรือโรยเชื้อเชื้อราไตรโครเดอร์มาบริเวณรอบโคนต้นที่ขุดออกหรือกรณีระบาดรุนแรงมากใช้สารเคมีฟอสอีทิล อลูมิเนียม อัตรา ๕๐ กรัมต่อน้ำ ๒๐ ลิตร ราดต้นละ ๓๐๐ ซีซี หรือพ่นอัตรา ๑๕๐ กรัมต่อไร่ สำรวจติดตามสถานการณ์อย่างต่อเนื่องในช่วงฝนชุกควรตรวจแปลงทุกวัน

๓.๑.๔ แนะนำให้เกษตรกรไถพรวนดินหลายๆ ครั้ง เพื่อทำลายตัวหนอนและดักแด้แมลงนูนหลวง รวมทั้งใช้เชื้อราเมตตาไรเซียมควบคุม โดยใส่ไปพร้อมท่อนพันธุ์ขณะปลูกหรือคลุกลงในพื้นดิน การใช้เชื้อราดินต้องมีความชื้นสูง หรือใส่ในช่วงฤดูฝนเพื่อให้เชื้อราเจริญเติบโตได้ดี พร้อมทั้งให้เกษตรกรหมั่นสำรวจแปลงอย่างสม่ำเสมอ

๓.๑.๕ สร้างการรับรู้ให้กับเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรและเกษตรกรเกี่ยวกับที่มา ความสำคัญ ปัจจัยที่มีผลต่อการระบาดของโรคใบด่างมันสำปะหลัง แนวทางเฝ้าระวัง และการป้องกันกำจัด

๓.๑๖ จัดทำมาตรการเฝ้าระวังและป้องกันการระบาดโรคใบด่างมันสำปะหลัง แจ้งสำนักงานเกษตรจังหวัดใช้เป็นแนวทางการดำเนินการในพื้นที่ และรายงานผลการสำรวจติดตามสถานการณ์ทุกสัปดาห์

๓.๑.๗ ประชาสัมพันธ์เพื่อสร้างการรับรู้แก่สาธารณะชนเกี่ยวกับโรคใบด่างมันสำปะหลัง ผ่านสื่อต่าง ๆ เช่น แผ่นพับ โปสเตอร์ Info graphic หนังสือพิมพ์ ทางสื่อออนไลน์ Motion, Facebook, Line, Website และสปอตวิทยุ

๓.๑.๘ วางแผนการจัดการท่อนพันธุ์ หรือการผลิตท่อนพันธุ์สะอาดเพื่อสนับสนุนเกษตรกรในพื้นที่ระบาด

๓.๑.๙ ศึกษาและวางแผนการผลิตศัตรูธรรมชาติและชีวภัณฑ์ที่มีประสิทธิภาพในการกำจัดแมลงหวี่ขาวพาหะนำโรคใบด่างมันสำปะหลัง

๓.๑.๑๐ ประสานงานกรมการค้าภายใน เพื่อให้ข้อมูลในการจัดทำโครงการช่วยเหลือเกษตรกร ผู้ปลูกมันสำปะหลังที่ประสบปัญหาการระบาดของโรคใบด่างมันสำปะหลัง

๓.๑.๑๑ จัดตั้งศูนย์ปฏิบัติการติดตามสถานการณ์และดำเนินการควบคุมการระบาด

๓.๑.๑๒ ศูนย์ปฏิบัติการติดตามสถานการณ์และดำเนินการควบคุมการระบาดจัดทำโครงการณรงค์เพื่อควบคุมและการป้องกันการแพร่ระบาดของโรคใบด่างมันสำปะหลัง กิจกรรมอบรมเชิงปฏิบัติการเจ้าหน้าที่ผู้ดำเนินการจัดรณรงค์

๓.๑.๑๓ แจ้งเกษตรกรผู้ปลูกมันสำปะหลังทุกรายให้สำรวจมันสำปะหลังในแปลงของตนเองโดยละเอียดเพื่อการเฝ้าระวังโรคใบด่าง หากพบต้นมันสำปะหลังมีอาการใบด่าง แจ้งเจ้าหน้าที่สำนักงานเกษตรอำเภอหรือสำนักงานเกษตรจังหวัดทันที พร้อมทั้งให้สำนักงานเกษตรจังหวัดและอำเภอ สำรวจพื้นที่ปลูกมันสำปะหลังแบบครอบคลุมพื้นที่ใน ๕๐ จังหวัดที่เข้าร่วมโครงการป้องกันและกำจัดโรคใบด่างมันสำปะหลัง

๓.๒ อ้อย

๓.๒.๑ รณรงค์ควบคุมศัตรูอ้อยโดยวิธีผสมผสานในพื้นที่ที่อาจเกิดการระบาดของศัตรูอ้อย ประสานความร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ทั้งหน่วยงานภาครัฐ และสำนักงานคณะกรรมการอ้อยและน้ำตาลทราย เตรียมความพร้อมเพื่อรับมือกับสถานการณ์การระบาดของศัตรูอ้อยในพื้นที่เสี่ยง และป้องกันก่อนเกิดการระบาดอย่างต่อเนื่อง

๓.๒.๒ แนะนำให้เกษตรกรทำการไถพรวนดินหลายๆ ครั้ง เพื่อทำลายหนอนแมลงนูนหลวง ดักแด้ และด้วงหนวดยาว และใช้เชื้อราบิวเวอเรียและเชื้อราเมตตาไรเซียมควบคุม โดยใส่ไปพร้อมท่อนพันธุ์ขณะปลูกหรือคลุกลงในพื้นดิน การใช้เชื้อราดินต้องมีความชื้นสูง หรือใส่ในช่วงฤดูฝนเพื่อให้เชื้อราเจริญเติบโตได้ดี พร้อมทั้งให้เกษตรกรหมั่นสำรวจแปลงอย่างสม่ำเสมอ

๓.๒.๓ แนะนำให้เกษตรกรปลูกอ้อยพันธุ์ต้านทานในฤดูการปลูกต่อไป และให้เกษตรกรไถดินขุดต่อทิ้งไม่ให้เป็นแหล่งเพาะพันธุ์ของตัวอ่อนหนอนกออ้อยต่อไป

๓.๓ ข้าวโพด

๓.๓.๑ กลุ่มพยากรณ์และเตือนการระบาดศัตรูพืช กองส่งเสริมการอารักขาพืชและจัดการดินปุ๋ย ประสานงานติดตามสถานการณ์ศัตรูพืช ภายใต้กิจกรรมแปลงติดตามเฝ้าระวังศัตรูพืช เพื่อติดตามสถานการณ์ในพื้นที่เสี่ยงต่อการระบาดของศัตรูข้าวโพด

๓.๓.๒ ประชาสัมพันธ์แจ้งจังหวัดผ่านเว็บไซต์กรมส่งเสริมการเกษตร กองส่งเสริมการอารักขาพืชและจัดการดินปุ๋ย และแจ้งเตือนเฝ้าระวังหนอนกระทู้ fall armyworm ซึ่งเป็นแมลงศัตรูพืชที่สำคัญของข้าวโพด ในพื้นที่เพื่อให้เกษตรกรเฝ้าระวังและติดตามสถานการณ์ศัตรูข้าวโพดอย่างต่อเนื่อง

๓.๓.๓ จัดทีมเจ้าหน้าที่ติดตามสถานการณ์การระบาดของหนอนกระทู้ข้าวโพดลายจุด และการให้คำแนะนำที่เหมาะสมแก่เจ้าหน้าที่ในพื้นที่ที่กำลังประสบปัญหาการระบาดและพื้นที่ที่มีความเสี่ยงต่อการระบาดโดยคัดเลือกจากพื้นที่ที่มีการปลูกและการระบาดของศัตรูชนิดนี้จำนวนมาก

๓.๓.๔ จัดตั้งศูนย์ปฏิบัติการติดตามสถานการณ์และดำเนินการควบคุมการระบาดของหนอนกระทู้ข้าวโพดลายจุด

๓.๔ สับปะรด

ประชาสัมพันธ์และแจ้งเตือนการระบาดของโรคเหี่ยวในสับปะรด เพื่อให้เกษตรกรเฝ้าระวังการระบาดของโรคเหี่ยวสับปะรดในพื้นที่ พร้อมทั้งแนะนำให้เกษตรกรใช้ไตรโคเดอร์มา และชุบหน่อพันธุ์ด้วยสารเคมีเพื่อป้องกันโรคฯ และรณรงค์ให้กำจัดเพลี้ยแป้งซึ่งเป็นพาหะของโรคเหี่ยวสับปะรด โดยให้เกษตรกรเฝ้าระวังโดยหมั่นสำรวจแปลงอย่างสม่ำเสมอ

๔.การคาดการณ์ศัตรูพืช ในช่วงระหว่างวันที่ ๑๗ - ๒๓ ตุลาคม ๒๕๖๒

ภาคเหนือ

- มันสำปะหลัง ได้แก่ เพลี้ยแป้งมันสำปะหลัง ไรแดง แมลงหวี่ขาวยาสูบ และโรคใบด่างมันสำปะหลัง
- อ้อย ได้แก่ หนอนกออ้อย แมลงนูนหลวง จักจั่น หนอนกระทู้ข้าวลายจุด และโรคใบขาวอ้อย
- ข้าวโพด ได้แก่ หนอนกระทู้ข้าวโพดลายจุด โรคราน้ำค้าง
- สับปะรด ได้แก่ โรคเหี่ยว

ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

- มันสำปะหลัง ได้แก่ เพลี้ยแป้งมันสำปะหลัง เพลี้ยหอย ไรแดง แมลงหวี่ขาวยาสูบ โรคโคนเน่าหัวเน่า และโรคใบด่างมันสำปะหลัง
- อ้อย ได้แก่ จักจั่น และโรคใบขาวอ้อย
- ข้าวโพด ได้แก่ หนอนกระทู้ข้าวโพดลายจุด โรคราน้ำค้าง โรคกาบใบไหม้ และโรคใบไหม้แผลใหญ่
- สับปะรด ได้แก่ เพลี้ยแป้งสีชมพู

ภาคกลาง และภาคตะวันออก

- มันสำปะหลัง ได้แก่ เพลี้ยแป้งมันสำปะหลัง เพลี้ยหอย ไรแดง แมลงหวี่ขาวยาสูบ โรคโคนเน่าหัวเน่า โรคใบไหม้ และโรคใบด่างมันสำปะหลัง
- อ้อย ได้แก่ จักจั่น หนอนกระทู้ข้าวโพดลายจุด
- ข้าวโพด ได้แก่ หนอนกระทู้ข้าวโพดลายจุด โรคราน้ำค้าง โรคกาบใบไหม้ และโรคใบไหม้แผลใหญ่
- สับปะรด ได้แก่ เพลี้ยแป้ง และโรคเหี่ยว

ภาคใต้

- มันสำปะหลัง ได้แก่ โรคโคนเน่าหัวเน่า
- อ้อย ได้แก่ และโรคใบขาวอ้อย
- ข้าวโพด ได้แก่ หนอนกระทู้ข้าวโพดลายจุด โรคราน้ำค้าง โรคกาบใบไหม้ โรคฝักเน่า และโรคใบไหม้แผลใหญ่
- สับปะรด ได้แก่ เพลี้ยแป้ง และโรคเหี่ยว

กราฟแสดงสถานการณ์การระบาดศัตรูพืชไร่ ปี ๒๕๖๒
ภาพรวมทั้งประเทศ

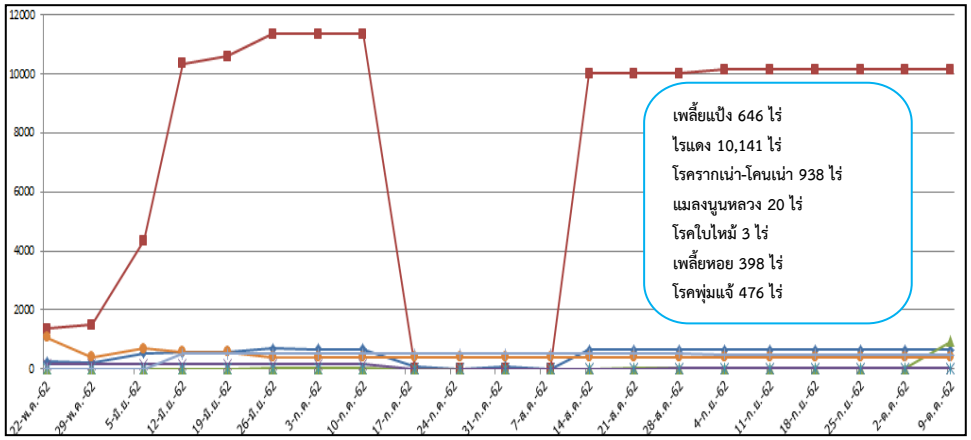

ศัตรูมันสำปะหลัง

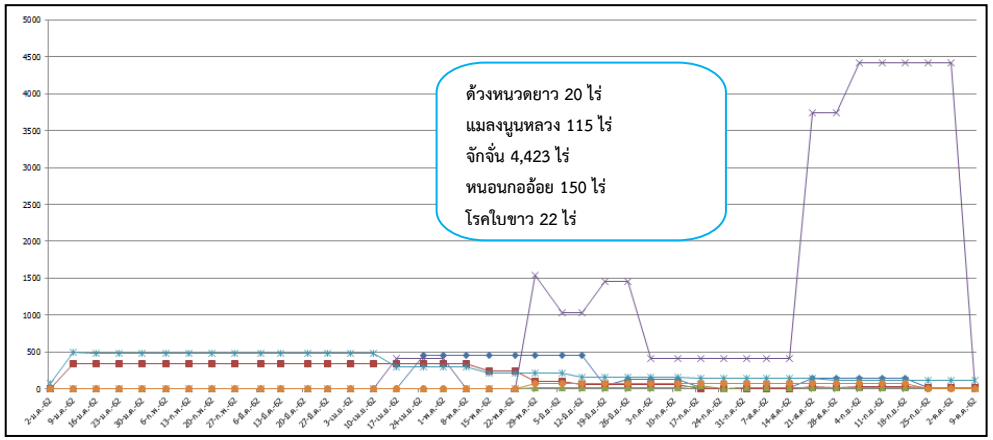

ศัตรูอ้อย

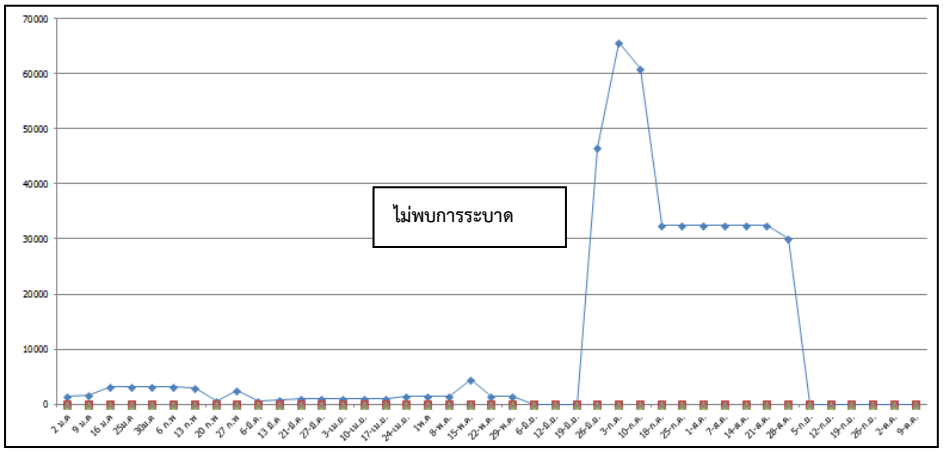

ศัตรูข้าวโพด

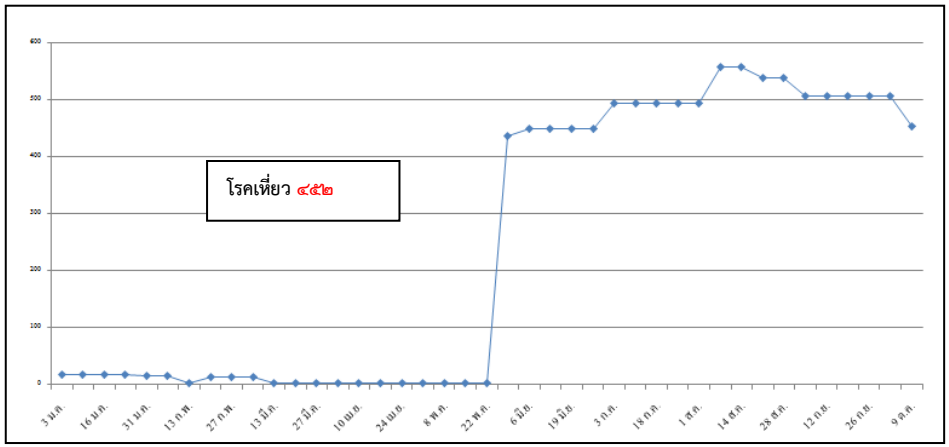

ศัตรูสับปะรด